

УДК 377.4:614.253.2(477.64)

DOI 10.11603/me.2414-5998.2017.3.7776

О. С. Никоненко, С. Д. Шаповал, С. М. Дмитрієва, Т. О. Грицун

Державний заклад “Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України”

**ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ДЗ “ЗАПОРІЗЬКА МЕДИЧНА
АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ”**

O. S. Nykonenko, S. D. Shapoval, S. M. Dmytriieva, T. O. Hrytsun

State Institution “Zaporizhia Medical Academy of Post-Graduate Education Ministry of Health of Ukraine”

**ORGANIZATIONAL SUPPORT OF MEDICAL SPECIALISTS’
POSTGRADUATE EDUCATION AT “ZAPORIZHIA MEDICAL ACADEMY
OF POST-GRADUATE EDUCATION MINISTRY OF HEALTH OF
UKRAINE”**

У статті висвітлено досвід впровадження сучасних освітніх технологій, що сприяють подальшому розвитку й удосконаленню післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів і є важливою умовою реалізації положень освітньої реформи в Україні. Показано, що використання інформаційних ресурсів у практичній діяльності викладачів підвищує пізнавальну активність і навчальну мотивацію, дозволяє максимально ефективно сформувати особисте освітнє середовище учасників навчального процесу.

Ключові слова: післядипломна освіта; особисте освітнє середовище; навчальний процес.

The article deals with the experience of implementation of the modern educational technologies, which contribute to further development and improvement of postgraduate education and continuing professional development of doctors and are essential for implementation of the educational reforms in Ukraine. It is shown that the information resources usage in the teachers’ practice improves cognitive activity and learning motivation, allowing the most efficient formation of educational process participants’ personal learning environment.

Key words: postgraduate education; personal learning environment; learning process.

Вступ. Важливою складовою сучасної системи підготовки медичних кадрів є післядипломна освіта (ПДО), метою якої є підвищення рівня професійної компетентності та забезпечення професійної готовності до самостійної лікарської діяльності фахівців. Ефективність ПДО визначається як рівнем компетентності викладача, так і дотриманням належного рівня організації навчального процесу на базі педагогічних інновацій та прогресивних медичних технологій. Впровадження в навчальний процес сучасних освітніх технологій разом із переглядом традиційних конструкцій організації навчання з урахуванням позитивних рис відомих європейських освітніх моделей є фактором мотивації медичних працівників до безперервного професійного розвитку лікарів (БПРЛ) [1, 4].

Мета роботи – для забезпечення реалізації положень освітньої реформи в Україні запропонувати механізми впровадження сучасних освітніх

технологій шляхом використання інформаційних ресурсів, що сприятиме подальшому розвитку та удосконаленню післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів.

Основна частина. Організаційне забезпечення післядипломної підготовки в ДЗ “ЗМАПО МОЗ України” розглядається системно, як сукупність координаційних, лінійних та функціональних навчальних зв’язків із використанням певного набору інструментів освіти (методів, засобів, ресурсів, нормативно-правова база, контролю та моніторингу якості підготовки учасників навчання), що дає можливість створювати сприятливий навчальний клімат у закладі. Якість підготовки фахівців практичної охорони здоров’я визначається кваліфікацією викладачів, потужністю клінічної бази та мотивацією слухачів за принципом відповідності змісту навчання реальним потребам і умовам роботи (компетентнісний підхід) [2, 4].

© О. С. Никоненко, С. Д. Шаповал, С. М. Дмитрієва, Т. О. Грицун

У процесі науково-педагогічного дослідження проаналізовано цільову програму освітньої діяльності ДЗ “ЗМАПО МОЗ України”, умови та зміст професійної підготовки лікарів, програму самонавчання викладачів, а також використання сучасних інформаційних засобів навчання, зокрема, сервісів і послуг Internet у їх професійній діяльності. Встановлено, що підготовка лікарів в академії відбувається відповідно до державних і міжнародних стандартів та потреб охорони здоров'я країни. Основними структурними підрозділами, пов'язаними з навчальною роботою, є відділи, науково-дослідні інститути, факультети, а також клінічні та теоретичні кафедри. З метою удосконалення стану навчально-методичної роботи в академії працюють Вчена рада, Центральна методична рада та навчально-методична комісія. Координуючим центром даного напрямку роботи є методичний кабінет.

Сучасна освітня діяльність академії здійснюється за такими напрямками, як: підготовка нових навчальних модулів та курсів згідно із сучасними вимогами практичної охорони здоров'я; впровадження інноваційних освітніх технологій; розробка та апробування нових організаційних форм ПДО та БПРЛ; впровадження в педагогічну практику принципів клінічного навчання, доказової медицини, біоетики, сучасних клініко-економічних стандартів; посилення практичної спрямованості навчального процесу. В академії запроваджено сучасні інструменти моніторингу якості освітньої діяльності закладу щодо узагальнення та аналізу результатів застосування новітніх освітніх технологій та форм організації навчання. Виконується реалізація етапів ПДО та БПРЛ загальної практики – сімейної медицини (ЗПСМ) з чіткою орієнтацією на професійні проблеми первинної ланки, зокрема, сільської медицини. Виявлено, що на профільних кафедрах зміст навчання адаптований до умов лікаря ЗПСМ, а викладання здійснюється з акцентом на тлумачення питань вікової патології, епідеміології, ранньої діагностики, раціонального лікування і сімейної профілактики медико-соціальнозначущих захворювань.

Відомо, що професійна компетентність викладача формується шляхом підвищення його наукового рівня, засвоєння змісту нових освітніх програм і технологій, постійного ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних підходів та методик викладання, передового педагогічного досвіду, вдосконалення навичок самоосвіти [4].

В академії діє програма самонавчання викладачів, запроваджено технології аналітичної оцінки зворотного зв'язку з учасниками навчального процесу. Вона включає систему дій та освітніх заходів щодо удосконалення та самоосвіти науково-педагогічних працівників, розвитку їх професійної компетентності. Завдяки високому науково-освітньому потенціалу науковців академії лікарі знайомляться з інноваціями медичної галузі, опановують сучасні медичні технології, отримують спрямовану мотивацію до безперервного професійного розвитку.

У рамках освітньої програми самонавчання викладачів у ДЗ “ЗМАПО МОЗ України” паралельно з навчальним процесом реалізуються і апробуються різні організаційні форми та види навчання (візний постійно діючий семінар для завучів, Школа молодого викладача, дистанційні курси, web-семінари, конференції, тренінги та майстер-класи).

В ДЗ “ЗМАПО МОЗ України” запроваджуються нові педагогічні технології на базі концепції e-Learning. Мультимедійні засоби, ресурси Internet дозволяють зробити цей процес більш інтенсивним, інтерактивним, адаптованим до сучасних умов із забезпеченням необхідного рівня мотивації учасників навчання. З метою формування єдиного інформаційного освітнього середовища ДЗ “ЗМАПО МОЗ України” викладачі активно використовують сервіси Google (електронну пошту, електронний календар, документи Google (текстові, таблиці, презентації, форми, віртуальний диск). Як переваги використання Internet-сервісів у навчальному процесі можна визначити: підвищення мотивації учасників навчання, інтерактивність, вільний доступ до інформації [3].

За результатами зворотного зв'язку щодо використання інформаційних ресурсів (електронне анкетування) визначено, що викладачі академії найбільш активно використовують Google Диск для формування та систематизації єдиної бази навчальних матеріалів кафедри (66,7 %); організації спільної роботи з різними типами документів (тексти, презентації, таблиці і малюнки) (33,2 %). Сервіс електронної пошти використовується для постійного спілкування між учасниками навчання та з адміністрацією, форми Google – для зворотного зв'язку та самоаналізу. Електронний календар надає можливість колективного планування діяльності та створення електронного розкладу.

Наступним етапом в апробації сучасних педагогічних технологій викладачі кафедр визначають

організацію та проведення дистанційних форм навчання (телеконсультацій, телеконференцій).

Висновок. Впровадження сучасних освітніх технологій сприяє подальшому розвитку й удосконаленню ПДО та БПРЛ, що є важливою умовою реалізації положень освітньої реформи в Україні.

Список літератури

1. Андрагогічна модель навчання дорослих у системі післядипломної освіти / О. М. Хвисьок, В. Г. Марченко, О. М. Касьянова [та ін.] // Медична освіта. – 2013. – № 2. – С. 80–84.

2. Бойчук Т. М. Застосування інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі Буковинського державного медичного університету / Т. М. Бойчук, І. В. Геруш, В. М. Ходоровський // Медична освіта. – 2014. – № 2. – С. 75–78.

References

1. Khvysiuk, O.M., Marchenko, V.H., Kasianova, O.M., Zhrebkin, V.V., Zhadan, I.A., Bodnia, K.I., ... Serhienko, O.I. (2013). Andragogical model of teaching adults in the system of postgraduate education. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 80-84 [in Ukrainian].

2. Boichuk, T.M., Herush, I.V., & Khodorovskyi, V.M. (2014). Zastosuvannya informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii u navchalnomu protsesi Bukovynskoho derzhavnoho medychnoho universytetu [The use of information and communication technologies within

Використання інформаційних ресурсів у практичній діяльності викладачів підвищує пізнавальну активність і навчальну мотивацію. Internet-сервіси дозволяють створити онлайн-простір та формувати особисте освітнє середовище учасників навчального процесу максимально ефективно.

3. Никоненко О. С. Сучасні навчальні технології в практиці післядипломної освіти / О. С. Никоненко, С. Д. Шаповал, С. М. Дмитрієва // Медична освіта. – 2012. – № 2. – С. 79–80.

4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. / С. С. Вітвицька. – <http://thinbook.org/book/230-osnovi-pedagogiki-vishhoyi-shkoli-navchalnij-posibnik-vitvicka-pp.html>.

educational process at Bukovinianna State Medical University]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 75-78 [in Ukrainian].

3. Nykonenko, O.S., Shapoval, S.D., & Dmytrieva, S.M. (2012). Modern educational technologies in the practice of Postgraduate Education. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 79-80 [in Ukrainian].

4. Vitvitska, S.S. *Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly: navchalnyi posibnyk [Higher school pedagogy basis: textbook]*. Retrieved from: <http://thinbook.org/book/230-osnovi-pedagogiki-vishhoyi-shkoli-navchalnij-posibnik-vitvicka-pp.html> [in Ukrainian].

Отримано 31.03.17

Електронна адреса для листування: metod.zmapo@gmail.com